

Motion till riksdagen 2021/22:3684

av **Rickard Nordin m.fl. (C)**

Ledarskap för klimat och grön omställning

Inledning

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Men klimatet kan räddas, det är inte för sent. Trots att återkommande rapporter bekräftar att den mänskliga påverkan på klimatet är ohållbar kvarstår en fantastisk förtröstan. Vi vet nämligen vad som behöver göras och vi har idag mer kunskap om klimatförändringarna än någonsin. Alla de tekniska innovationer och lösningar som kan vända utvecklingen finns och står till förfogande, men det krävs en modig och offensiv klimatpolitik för att för att de ska konkurrera ut klimatbovarna.

Klimatet räddas inte genom att blicka bakåt. Det är inte genom att förkasta allt det goda som människans uppfinningsrikedom och tillväxten har gett oss som vi minskar utsläppen. Tvärt om är det just genom den mänskliga kreativiteten och en grön tillväxt som vi klarar klimatomställningen. Genom hållbar tillväxt skapas också de resurser som behövs för att bekosta omställningen. Vår teknik och våra smarta lösningar kan dessutom bidra till jobb och tillväxt i Sverige, samtidigt som det ger minskade utsläpp i omvärlden när de exporteras.

Sverige har unika möjligheter att vara både ledare och vinnare i den globala omställningen. Med naturresurser som skog och åkermark kan en ekonomi med bas i det förnybara ge Sverige fortsatt tillväxt och utveckling. Sverige har många både små och stora företag som ligger i framkant när det gäller att utveckla ny miljöteknik och hitta nya affärsmodeller i den gröna omställningen. För att Sverige ska kunna ta tillvara på den potential som finns krävs en politik som främjar innovation och företagande.

På samma sätt som företagande och innovation kommer ur enskildas egna drivkrafter, varken kan eller behöver politiken lagstifta fram engagemang för hållbarhet, miljö och klimat. Politiken ska istället vara möjliggörande, och röja hinder för den omställning som redan pågår. Regler och skatter ska därför utformas så att det är lönsamt att vara miljö- och klimatsmart och utveckla varor och tjänster som minskar miljöpåverkan och resursförbrukning. Ett bättre klimat måste därför gå hand i hand med näringslivet och integreras i alla delar av samhället för att möjliggöra hållbar tillväxt.

Hållbarhetsarbetet kräver politiskt ledarskap, men vi alla bär också på ett eget ansvar där våra beteenden och val kan göra skillnad. I Centerpartiets gröna och liberala politik litar vi på människors förmåga att ta eget ansvar för sina val och fokuserar därför på att öka den tillgängliga informationen om produkter och tjänsters hållbarhet.

Sverige kan inte ensamt lösa de globala klimathoten. Därför har en stor del av Centerpartiets klimatpolitik internationellt fokus där globalt klimatansvar kombineras med lokalt miljöarbete. Vi anser att Sverige kan och ska vara pådrivande i det internationella klimatarbetet och vara en föregångare på området. Vi ska bidra till ambitiösa globala klimatavtal. Det som släpper ut och smutsar ner ska fasas ut. Det förnybara och gröna måste gynnas. Så kan vi skapa en hållbar grön tillväxt som förenar ekonomisk utveckling och minskad klimatpåverkan. Så kan Sverige gå före, visa vägen och bli ett klimatföredöme för resten av världen.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det internationella klimatsamarbetet med ambitionen att alla utsläpp ska omfattas av en global koldioxidskatt eller ingå i ett handelssystem med utsläppsrätter för att nå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sträva efter ett skyndsamt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål i den nya klimatlagen och att betoning ska vara att minska utsläppen med minst 55 procent till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett utsläppsminskingsmål för år 2040 ska tas fram för EU samt vid behov ytterligare kontrollstationer för att säkerställa att utsläppen minskar i tillräckligt snabb takt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatmålen i Sverige och EU bör skärpas ytterligare och att målet bör vara klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland 2040 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gröna given ska främja hållbar tillväxt i kombination med utsläppsminskningar med mål om klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland senast 2050 och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att enskilda medlemsländers kolsänka inte får användas för att kompensera för fortsatta utsläpp i andra medlemsländer i EU och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur vi kan öka antalet EU-lagstiftningar som direktimplementeras i svensk lagstiftning med syfte att harmonisera reglerna inom unionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att hållbarhetskriterierna i förnybarhetsdirektivet inte förändras så att det svenska skogsbruket får sämre villkor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ett föregångsland i omställningen samt verka för att EU blir en internationell föregångare för att bekämpa klimatförändringarna och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande för att EU ska utöva effektiv klimatdiplomati i det internationella klimatarbetet och främja regelverk och effektiva ekonomiska styrmedel för minskad klimatpåverkan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges biståndsbudget i högre grad ska fokusera på att understödja hållbar omställning samt insatser som motverkar klimatförändringarnas skadliga effekter i såväl tillväxtområden som i särskilt sårbara områden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som undersöker nya finansieringsmodeller för kommunernas klimatanpassningsarbete samt förbättrar kunskapsutbyte genom stärkt myndighetssamordning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera den nationella klimatanpassningsstrategin för att skapa en tydligare ansvarsfördelning mellan styrnivåerna och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka EU:s utsläppshandelssystem så att prissignalen skärps och så att utsläppsminskningstakten är förenlig med EU:s uppdaterade klimatmål samt att EU ETS vidgas för att omfatta fler sektorer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den fria tilldelningen i EU ETS bör fasas ut och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s innovationsfond ska öka i storlek och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nuvarande systemet för handel med utsläppsrätter bör skärpas via en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter och en ökad LRF och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en prissättning av minusutsläpp på EU-nivå och se över möjligheterna att införa ett bonussystem för minusutsläpp inom EU ETS och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att producenter av biokol ska få stöd för de minusutsläpp som genereras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vara pådrivande för att påskynda EU-kommissionens lagstiftningsprocess avseende CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska anta ett mål för minusutsläpp med utgångspunkt i de nationella klimatmålen och som säkerställer nettonollutsläpp till år 2045 och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att på EU-nivå tillåta internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, med flera olika typer av transportlösningar, exempelvis med sjöfart eller vägburna transporter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minst 25 procent av EU:s innovationsfond ska öronmärkas till minusutsläppstekniken och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag att inleda prospektering för att identifiera möjliga platser för koldioxidlagring i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en koldioxidjusteringsmekanism i EU som är förenlig med WTO-regelverket, som minskar risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och stärker ambitionerna för utsläppsminskningar såväl i EU som internationellt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram rekommendationer för företag som vill beräkna sina utsläpp av växthusgaser, inklusive indirekta utsläpp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram rekommendationer för klimatkompensationsprojekt med hög permanens och additionalitet, samt för vilka tredjepartsaktörer de anser lever upp till dem i sitt kontrollarbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Konsumentverket i uppdrag att, tillsammans med näringslivet, ta fram en märkning för produkter och tjänster som följer svenska myndigheters rekommendationer för klimatkompensation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Konsumentverket i uppdrag att ta fram ett regelverk för kommunikation kring klimatkompenserade produkter och tjänster och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betänka ett införande av utökad avdragsrätt för företag som investerar i klimatkompensation, om kompensationen lever upp till svenska myndigheternas rekommendationer kring effektivitet och social hållbarhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett lägsta golv för miljö- och klimatkrav införs för all statlig upphandling samt att mål införs för att öka andelen upphandlingar som bidrar till efterlevnaden av miljö- och klimatmålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livsmedel ska omfattas av en obligatorisk klimatmärkning som på ett enkelt sätt visar produktens klimatavtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler produkter ska få klimatdeklaration för att underlätta för konsumenter att välja hållbara alternativ och jämföra alternativ och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU tar fram en klimatmärkning för utsläppsintensiva produkter och tjänster för att stärka den tillgängliga konsumentinformationen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en utredning för kortare avskrivningstider för miljö- och klimatsmarta investeringar i syfte att stärka marknadsmekanismerna i miljöpolitiken genom ett utökat

- producentansvar och avgiftsfinansierade fonder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att investeringar i grön teknik bör underlättas och att Sverige bör sträva efter att vara internationell föregångare inom utveckling av klimatsmart teknik som vid export också kan möjliggöra utsläppsminskningar i andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mål för export av klimatsmart teknologi bör tas fram och tillkännager detta för regeringen.
 39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utlysa innovationstävlingar för grön teknik för att driva utveckling på områden med mindre kommersiell kraft vilka också kan bli möjliga för upphandling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att subventioner till fossila bränslen skyndsamt bör fasa ut såväl i EU som i Sverige samtidigt som företagets konkurrenskraft värnas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den bör se över hur den gröna skatteväxlingen kan fortsätta genom att bl.a. se över en eventuell utfasning av alla nedsättningar av koldioxidskatten med stärkt miljöstyrning och färre rent fiskala inslag samtidigt som branschernas konkurrenskraft värnas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av nuvarande miljöskatter för att säkerställa att de styr mot minskade utsläpp och förbättrad resurseffektivitet och tillkännager detta för regeringen.
 43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändringstillstånd ska användas som huvudregel i miljöstillståndsprocesser med syftet att korta tillståndsprocesserna och tillkännager detta för regeringen.
 44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad använda anmälningsplikt och därmed minska antalet verksamheter som blir föremål för individuella prövningar vid miljöstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
 45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att framtagandet av kriterier för hållbara investeringar utifrån de sex målen i taxonomiförordningen bör ske på ett sätt som är transparent, demokratiskt förankrat och som i högre grad utgår från befintlig lagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en vidgning av det gröna avdraget för att inkludera en större bredd av grön teknik som kan påskynda omställningstakten och tillkännager detta för regeringen.
 47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en möjlig utvidgning av industriklivet till satsningar på projekt inom Carbon Capture and Utilisation (CCU) som möjliggör återanvändning av infångad koldioxid, vilket kan bidra till ökad resurseffektivitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en skrotningspremie för oljepannor för att fasa ut de kvarvarande i bruk och på så sätt minska de fossila utsläppen och tillkännager detta för regeringen.
 49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare politiska styrmedel behövs för att säkra efterlevnaden av transportsektorns utsläppsminskning mål till 2030 vilka bör inkludera ett brett spektrum av resultatriktade lösningar för att främja ökad användning av klimateffektiva

- biodrivmedel, utökad elektrifiering och mer effektiva transportlösningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s koldioxidstandarder för transportsektorn ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.
 51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att successivt stärka styrningen mot miljöbilsfordon vid nybilsköp samt överväga ytterligare incitament för att påskynda laddningsinfrastruktursutbyggnaden och riva de hinder som i dag försvårar för utbyggnaden av laddningsinfrastruktur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljöbilsdefinitionen ska vara teknikneutral och fokusera på fordonets utsläpp ”well-to-wheel” samt inkludera biogasfordon och tillkännager detta för regeringen.
 53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en utvidgad klimatpremie för att också inkludera arbetsmaskiner som kan framdrivas av hållbara bränslen och tillkännager detta för regeringen.
 54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig verksamhet ska gå före i klimatomställningen genom att se över hur alla fordon som staten, landstingen, regionerna och kommunerna köper in eller leasar ska vara miljöbilar eller framdrivas av förnybara bränslen från 2022, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget och tillkännager detta för regeringen.
 56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av en energideklaration på personbilar vid nybilsförsäljning som är tydlig och jämförbar, och som stärker konsumentinformationen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur fordonsskatten för personbilar som differentieras efter koldioxidutsläpp och transporteffektivitet kan göra sig gällande också för tunga fordon och tillkännager detta för regeringen.
 58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka de ekonomiska incitamenten att välja förnybara framför fossila drivmedel även inom sjötrafiken genom att sträva efter lagstiftning i första hand på internationell och EU-nivå, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa driftstöd till biodrivmedelsanläggningar och tillkännager detta för regeringen.
 60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid reduktionspliktens kommande kontrollstation överväga en särskild kvot för avancerade biodrivmedel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nationella mål för täthet av laddningsinfrastruktur ska tas fram och tillkännager detta för regeringen.
 62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att utbyggnaden av laddningsinfrastruktur för tunga fordon utvecklas genom regelförenklingar, incitament och genom att använda befintliga undantag från nuvarande lagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell plan bör beredas för att identifiera kritiska stråk där nyttjandegraden av bränslecellsfordon väntas vara hög, för att möjliggöra en snabbare utbyggnad av vätgasinfrastruktur med nationell samordning samt bör identifiera strategiska noder för vätgasproduktion, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nyttja möjliga undantag för att möjliggöra för nätföretag att driva laddningspunkter för tunga elfordon i syfte att påskynda utbyggnaden och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för bindande mål för utbyggnad av ladd- och tankningsinfrastruktur för alternativa bränslen inom översynen av alternative fuels-direktivet (AFID) och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur vi bättre kan tillvarata den outnyttjade potentialen för inhemsk produktion av biodrivmedel med hög klimatnytta samt anta ett långsiktigt mål om att öka exporten och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare styrmedel behövs för att öka den inhemska produktionen av biodrivmedel, vilket stärker självförsörjningsgraden och därmed också Sveriges motståndskraft, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett fullständigt genomförande av biogasmarknadens (SOU 2019:63) förslag och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ytterligare utveckla grön gasprincipen för att öka andelen biogas i de befintliga gasnäten och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla biogasanvändningen till fler användningsområden och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att höginblandade biodrivmedel ska få permanent skattebefrielse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rapporteringsskyldigheten i förnybartdirektivet ska omfatta även de aktörer som tillhandahåller fossila bränslen och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det finns behov av beredskapslagring också av fossilfria drivmedel och tillkännager detta för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid översynen av energiskattedirektivet ändra så att drivmedel beskattas utifrån energiinnehåll, istället för volym, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha ett helt förnybart energisystem år 2040 och en energipolitik som förenar målen om ökad konkurrenskraft, ekologisk hållbarhet och leveranssäkerhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan relevanta energimyndigheter och ge Svenska kraftnät

- ansvar att säkra den långsiktiga leveranssäkerheten och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi som identifierar behovet av mellan- och långsiktig energilagring samt utreder behov av ersättningsmodeller för handel av stödtjänster och tillkännager detta för regeringen.
 78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vätgasens potential att bidra till samhällsekonomiska fördelar såsom utsläppsminskningar såväl som att möjliggöra ett förnybart energisystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en ändring i lagen om skatt på energi så att biooljor tillverkade av restprodukter skattebefrias för uppvärmningsändamål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en breddning av Industriklivet som inkluderar en riktad vätgassatsning och tillkännager detta för regeringen.
 81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att potentialen för ytterligare energieffektivisering är stor och att EU bör anta ett energieffektiviseringsmål om 50 procent effektivare energianvändning till 2030, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka koldioxidtransparensen i energisystemet och tillkännager detta för regeringen.
 83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ellagen och elnätsregleringen bör ses över för att underlätta investeringar i smart teknik och för att bereda vägen för nya affärsmodeller såsom införande av timmätning för kunder i det svenska elsystemet senast 2025, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att ge kommunerna resurser för att uppdatera sina vindkraftsplaner så att de är i linje med den nationella strategin för en hållbar vindkraftsutbyggnad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska kraftnät bör få i uppdrag att planera och projektera för utökad elektrifiering och utökad nätkapacitet för att möta framtida behov och möjliggöra nya investeringar och etableringar i hela landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 86. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till en mer flexibel elskatt som varierar beroende på efterfrågan för att minska belastningen på elnätet när efterfrågan på el är som störst, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna en övergång till mer decentraliserad och lokal energiproduktion bl.a. genom satsningar på småskalig och förnybar energiproduktion, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 88. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och förbättra samexistensen mellan förnybar energiproduktion och Försvarsmaktens intressen genom att bl.a. inhämta goda exempel från andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 89. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behovsanpassning av hinderbelysning för vindkraftverk ska tillåtas om det finns lokala förutsättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tillgången till reservgeneratorer, vilka bidrar till ett mer flexibelt energisystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
91. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av en sammanhållen strategi för att stärka konkurrenskraften för kraftvärmen, som syftar till att fasa ut den sista fossila andelen och främja användning av biogas i produktionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att helt slopa skatten för egenanvändning av solceller för att främja installation vid optimala sollägen och tillkännager detta för regeringen.
93. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga i regelverket att egenproducerad förnybar el i andelsägd mikroproduktionsanläggning ska vara fräntagen energiskatt och tillkännager detta för regeringen.
94. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i stället för att totalförbjuda solceller ställa krav på teknik såsom icke störningsfria optimerare och tillkännager detta för regeringen.
95. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att installation av solceller och solfångare, inklusive integrerade, ska vara bygglovsbefriade även inom kulturmiljöområden medan krav på bygglov kvarstår på k- och q-märkta fastigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
96. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna, utveckla och stärka lönsamheten för vattenkraften och dess viktiga roll i ett helt förnybart energisystem genom minskat regelkrångel, respekt för äganderätt samt effektiva och proportionerliga miljöåtgärder med rimliga kostnader och tillkännager detta för regeringen.
97. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att de miljöanpassningar som pågår inte påverkar möjligheten att öka effekten i befintlig vattenkraft, inte leder till oproportionerliga kostnader i förhållande till miljönyttan och att genomförandet inte innebär en kraftigt negativ påverkan på den totala kraftproduktionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att platsspecifika bedömningar kring alla nyttor och konsekvenser görs med beräkningsgrunder som är vedertagna och transparenta och att detta görs i samråd med berörda aktörer inom ramen för miljöanpassning av vattenkraften, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
99. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna jordbruk och kulturmiljö samt att de undantag som finns ska användas inom ramen för miljöanpassning av vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.
100. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanta krav på koncession inom redan miljöprövat verksamhetsområde som kan möjliggöra en snabbare elnätutbyggnad och tillkännager detta för regeringen.
101. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka överföringskapaciteten för att möta den ökande elenergiefterfrågan och satsa på smarta elnät, ökad användarflexibilitet, energieffektivisering och energilagring, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

102. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett nytt mål för sammanlänkning av EU:s energinät om 25 procent samt påskynda insatserna för att nuvarande mål ska nås och tillkännager detta för regeringen.
103. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det möjligt att dela el mellan fastigheter via mikronät och tillkännager detta för regeringen.
104. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det möjligt att ladda fordon via belysningsnätet vilket bidrar till ökad resurseffektivitet och tillkännager detta för regeringen.
105. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Energimarknadsinspektionen bör ges rätten att dra tillbaka nätkoncession vid grova brister i elnätsverksamheten såsom uteblivna kapacitetsstärkande investeringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
106. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka möjligheten till regional samplanering av nätinfrastuktur och tillkännager detta för regeringen.
107. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbyggnaden av elnätsinfrastrukturen ska genomföras på ett sätt som minimerar behovet av markintrång och där kravet på att använda marksnål teknik när det är möjligt skärps och tillkännager detta för regeringen.
108. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att revidera ersättningsnivåerna vid markintrång genom mer flexibla avtalsformer som täcker markägarens reella förluster och tillkännager detta för regeringen.
109. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera energideklarationer för byggnader för att säkerställa att de är ändamålsenliga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
110. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge Svenska kraftnät i uppdrag att omgående återstarta byggandet av en tredje elkabel till Gotland för att säkerställa öns elförsörjning och skapa förutsättningar för omställning till ett klimatsmart samhälle, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
111. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att taktytor bör betraktas som en strategisk resurs för energiproduktion, dagvattenhantering samt ekosystemtjänster och tillkännager detta för regeringen.
112. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler insatser för att öka byggandet i trä och tillkännager detta för regeringen.
113. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återbruk och återvinning av byggmaterial och tillkännager detta för regeringen.
114. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka bioekonomins roll i klimatomställningen samtidigt som tillväxten i den brukade skogen ökar för att nå våra klimatmål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
115. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka arbetet för att minska fossilanvändningen i lantbruket och ersätta det fossila bränslet med förnybart och tillkännager detta för regeringen.
116. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till stärkt forskning och utveckling inom de gröna näringarna och tillkännager detta för regeringen.

Ledarskap i EU och internationellt

Klimatet känner inga nationsgränser och effektiva svar på de utmaningar vi står inför behöver därför vara internationella. Det krävs ett starkt globalt klimatarbete och när andra länder vacklar behöver Sveriges och EU:s röst vara tydlig. Genom att i praktiken visa att ekonomisk tillväxt och utsläppsminskningar går att förena samtidigt som vi skapar jobb, kan Sverige och EU visa ledarskap internationellt. Eftersom Sveriges utsläpp är små i ett globalt perspektiv är det viktigt att vara pådrivande såväl regionalt, i EU och internationellt.

För att nå målen i Parisavtalet krävs snabbare minskning av utsläppen än vad vi ser idag och mer kraftfulla åtgärder. Effekterna av klimatförändringarna drabbar hela mänskligheten i alla delar av världen. Det påverkar vår natur, vårt djurliv och alla aspekter av våra samhällen när extrema väderhändelser och naturkatastrofer blir allt vanligare. Torka, översvämningar och extremvärme tvingar människor runt om i världen att fly från sina hem. FN:s internationella klimatpanel IPCC har i en ny och oroväckande rapport än en gång konstaterat att de globala utsläppsminskningarna går för långsamt, och att målen i Parisavtalet inte kommer att nås med nuvarande politik. Samtidigt som dystra budskap är återkommande återstår ett litet hopp, vi kan fortfarande vända utvecklingen. Det kräver resolut handling. För Centerpartiet är det en självklarhet att alla utsläpp ska bära sina kostnader genom att de omfattas antingen av ett koldioxidpris eller av ett handelssystem för utsläppsrätter. Vi vill att Sverige ska vara föregångare i EU, och att EU ska vara en föregångare i världen genom att anta ambitiösa och modiga utsläppsminskningmål. Vi vill också se att Sverige och EU utövar en vass klimatdiplomati som förmår skärpa andra länders klimatmål och politik, och bidra med goda exempel utifrån våra erfarenheter.

Den gröna given som presenterades 2020 har potential att bidra till en omställning mot ett mer klimatsmart, resurs- och energieffektivt EU där utsläppen är frikopplade från den ekonomiska tillväxten. För att lyckas förutsätts en effektiv implementering i medlemsländerna av den lagstiftning som kommer att presenteras eller revideras till följd av ambitionshöjningarna. I juli 2021 presenterade kommissionen därtill ett stort klimatpaket som ska se till att EU:s samlade utsläpp till 2030 minskar med minst 55 procent. Centerpartiet har varit drivande för högre ambitioner, om minst 65 procents utsläppsminskning till 2030. Centerpartiet vill att alla länder likvärdigt ska bidra till måluppfyllnad och vill därför se bindande nationella klimat- och energimål för EU:s medlemsländer. Det behövs skarpa ekonomiska sanktioner så att länderna tar målen på allvar. Det måste få så kännbara konsekvenser för ett EU-land att inte uppfylla målen, att det är bättre att investera i den gröna omställningen än att låta bli. För Centerpartiet är det också viktigt att de nya eller reviderade lagförslagen vilar på robusta konsekvensanalyser och oberoende, vetenskapliga kalkyler som samtidigt respekterar att en effektiv omställning kan se olika ut i respektive medlemsland. Den lagstiftning som ska komma på plats bör säkerställa att EU uppfyller sina åtaganden i Parisavtalet och Agenda 2030, så att varje enskilt medlemsland når klimatneutralitet senast 2050. Centerpartiet vill att vi ska uppnå nettonollutsläpp till 2040 på både svensk och europeisk nivå.

Sverige har återkommande implementerat EU-lagstiftningen mer strikt än vad som avsågs av lagstiftarna. I flera fall har detta skapat möjlighet för Sverige att gå före och införa striktare miljö- och klimatkrav, vilket varit positivt för att driva på utvecklingen. I andra fall har det lett till regler och särkrav som ålägger en oproportionerligt stor börda på svenska aktörer, utan att bidra till ökad miljö- och klimatnytta. Det leder istället till

sämre konkurrensvillkor som kan göra att investeringar i omställningen i värsta fall uteblir. Centerpartiet vill se över implementeringen av EU-lagstiftning i svensk lag med syfte att harmonisera efterlevnaden på ett sätt som uppfyller högsta möjliga miljö- och klimatnytta, utan att skapa onödiga marknadshinder.

Stärkt och förbättrad klimatanpassning

Även om den globala medeltemperaturökningen begränsas till under två grader kommer klimatförändringarna ha stor påverkan, eftersom Sveriges temperatur väntas stiga mer än det globala genomsnittet. Detta leder till mer ofta återkommande extremväder såsom värmeböljor och skyfall med ökad risk för översvämningar, ras, erosion och förhöjda havsnivåer.

Detta kräver att vi rustar vårt samhälle. Klimatanpassningsåtgärder får aldrig kompensera för bristande ambitioner att i första hand minska utsläppen. Men det är viktigt att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Den nationella klimatanpassningsstrategin bör därför uppdateras kontinuerligt allteftersom kunskapsläget om klimatförändringarna ökar. Eftersom kunskap om rådande klimatförändringar samt dess konsekvenser ligger till grund för klimatanpassningsarbetet vill Centerpartiet se att tillräckligt med stöd ges till ansvariga instanser till forskning, samordning och utvärdering av arbetet med klimatanpassning. Vi behöver säkerställa såväl kort- som långsiktig finansiering av insatser som kommer att behövas för att anpassa vårt samhälle, därför är Centerpartiet drivande för att en utredning snarast ska tillsättas för detta mål. Sveriges nationella strategi för klimatanpassning är i stor del decentraliserad, vilket är nödvändigt i ett land med stora lokala skillnader och utmaningar. Men ansvarsrollerna behöver förtydligas för att ge möjlighet till ansvarsutkrävande. Centerpartiet vill också stärka möjligheten för områden med liknande utmaningar att utbyta bästa praxis. Därtill vill vi att den nationella strategin i högre grad bejakar en helhetssyn som saknas idag, för att se till att klimatanpassningsåtgärder inte på ett oskäligt sätt ökar Sveriges totala utsläpp.

Även i andra delar av världen uppstår stora problem i klimatförändringarnas spår. Svältkatastrofer till följd av långdragen torka, människor som tvingas lämna sina hem på grund av havsnivåhöjningar, extrema nederbördsmängder som får kostsamma konsekvenser. I de länder där människor i hög grad är beroende av naturresurser för sin försörjningsförmåga har klimatförändringarna som störst negativ effekt. I många fall har klimatförändringarnas följder större negativa effekter på kvinnor än män. Därtill leder ojämlikt deltagande i beslutsprocesser till att kvinnor inte kan vara med och bestämma om de aspekter som har stor påverkan på deras liv. Centerpartiet ser kvinnors roll som otroligt viktig i kampen mot klimatförändringarna. Vi vill därför stärka kvinnligt entreprenörskap och äganderätt, samtidigt som vi vill se jämlikt deltagande i beslutsprocesser. Arbetet mot klimatförändringarna, såväl nationellt som internationellt ska genomföras av ett jämställdhetsperspektiv.

Sverige behöver därtill fokusera utvecklingsbiståndet för att bidra till en mer hållbar utveckling globalt. Centerpartiet vill satsa mer på ett globalt klimatarbete genom att främja tillgången till förnybar energi och energieffektivisering med utgångspunkt i fattiga människors rätt till utveckling och frihet, och med kvinnor och flickor i särskilt fokus. Svensk miljöteknik liksom våra värderingar för hållbarhet, jämlikhet och offentliga institutioner utgör en god grund för att bidra till hållbara och jämlika globala lösningar.

Ett utsläppshandelssystem i linje med klimatmålen

EU:s främsta klimatverktyg, handeln med utsläppsrätter (EU ETS) har under de senaste åren förbättrats. Ytterligare skärpningar krävs dock för att det ska bli ett effektivt verktyg för att nå klimatmålen i EU och Parisavtalet. Prissignalen behöver stärkas så att den driver fram investeringar i utsläppssnål teknik. Genom att skärpa taket för hur många utsläppsrätter som delas ut varje år, successivt minska överskottet på utsläppsrätter och införa ett prisgolv skapas större förutsägbarhet för industrin som vet vilket minimipris de har att förhålla sig till. Dessutom ger det drivkraft för att agera och investera tidigt i utsläppssnål teknik.

Kommissionen har sommaren 2021 presenterat ett nytt förslag som ska säkerställa att systemet är förenligt med EU:s utsläppsminskningmål till 2030, som slås fast i klimatlagen. För att fler ska betala kostnaderna för sin klimatpåverkan kommer Centerpartiet i kommande förhandlingar vara drivande för att systemet utvidgas till fler sektorer, till exempel genom att även omfatta sjöfarten och den internationella flygtrafiken till och från EU. Utvidgningen av systemet till fler sektorer behöver säkerställa att det innebär en höjning av ambitionerna.

Ska handeln fungera effektivt behöver den fria tilldelningen av utsläppsrätter upphöra. Därför kommer Centerpartiet inom ramen för kommande revidering av systemet jobba för att alla utsläppsrätter ska auktioneras. Vi vill se en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter och en skarpare linjär reduktionsfaktor (LRF), som beskriver hur snabbt antalet utsläppsrätter ska minska. Detta för att snabba på utvecklingen mot ett fossiloberoende EU.

Dessutom måste den kompensation som vissa länder ger till sin industri för ökade energikostnader när utsläppshandeln får genomslag upphöra. Den motverkar hela syftet med utsläppshandeln, att ökade kostnader ska ge incitament att ställa om och effektivisera sin energianvändning. Dessutom snedvrider det konkurrensen. Vidare vill vi att EU:s innovationsfond, som stödjer industrins omställning mot minskade utsläpp, ska öka i omfattning.

Skala upp satsningar på minusutsläpp

Det finns en rad åtgärder för att minska mängden koldioxid i atmosfären. Vi måste minska våra utsläpp av koldioxid, men vi måste även stärka arbetet med kolsänkor och ny teknik som tar bort koldioxid från atmosfären. Parallellt med att utsläppen ska minska måste även incitamenten för minusutsläpp, så kallade negativa utsläpp, stärkas. FN:s klimatpanel bekräftar än en gång att minusutsläpp måste till om vi ska kunna nå klimatmålen. Men tekniken för minusutsläpp är dyr och betalningsviljan är idag låg, därför har Centerpartiet drivit igenom offentliga satsningar på minusutsläpp i Sverige. Det är viktigt att utvecklingen går framåt både nationellt och internationellt och därför vill Centerpartiet skapa ett system för minusutsläpp på EU-nivå där varje aktör som genererar minusutsläpp får ersättning för det. Precis som det ska kosta att släppa ut koldioxid till atmosfären, behöver vi prissätta den samhällsnytta som skapas av att fånga in koldioxid. Värdet av ett minusutsläpp är inte nationellt, utan snarare globalt. Eftersom vi inte har ett globalt pris på koldioxid, är det svårt att sätta ett globalt pris för minusutsläpp. Därför passar det bättre att minusutsläppen idag prissätts på EU-nivå, där vi har vår gemensamma marknad för handel med utsläppsrätter.

Vi behöver också snabbare anta EU-gemensam lagstiftning som öppnar upp för en storskalig satsning på tekniken. Centerpartiet kommer att vara drivande för att sådan lagstiftning kommer på plats i närtid.

Innovationsfonden är ett av världens största finansieringsprogram för innovativ teknik som syftar till att minska utsläppen i EU. Fonden uppgår till 10 miljarder euro och är del av EU:s klimatstrategi ”En ren planet för alla”. Även om samtliga områden i innovationsfonden är prioriterade för Centerpartiet vill vi öronmärka en större del till just tekniken för minusutsläpp. Detta för att tekniken är avgörande för att nå klimatmålen och för att den garanterar permanenta utsläppsminskningar.

Potentialen för minusutsläpp i Sverige uppgår till 10 miljoner ton koldioxid årligen, det är lika mycket som personbilstransporterna släppte ut 2019. Det är alltså stora potentiella utsläppsminskningar det rör sig om. Centerpartiet vill se ett nationellt mål för minusutsläpp. Det ska i första hand vara kvantitativt och utgå från Sveriges nationella klimatmål. Syftet ska vara att säkerställa måluppfyllelse av nettonollutsläpp i Sverige år 2045. Målet för minusutsläpp ska också vägleda storleken på offentliga satsningar på tekniken, till dess att andra styrmedel finns på plats. Ett nationellt mål säkrar långsiktigheten i politiken och minskar risken för de aktörer som vill satsa på tekniken.

Idag behöver permanent lagring av koldioxid ske i bland annat Norge, då det i Sverige för närvarande inte finns några platser där lagring av koldioxid är godkända. Centerpartiet vill därför att Sveriges geologiska undersökning ska inleda arbetet med att undersöka förutsättningarna för koldioxidlagring i Sverige. Vi menar att Sverige på sikt också bör ta ansvar och lagra de koldioxidutsläpp som avskiljs i vårt land.

Ett första steg mot ett globalt koldioxidpris

Det finns fortsatt en stor risk att fossila källor kommer användas under en lång tid, eftersom det inte finns tillräckligt starka globala styrmedel för att förhindra detta. Ett globalt pris på koldioxid vore det mest effektiva verktyget för att förhindra fortsatt användning, men ett sådant antas inte komma på plats i närtid. Eftersom Parisavtalet grundar sig på att varje land själva sätter nivån på sina klimatambitioner, kan ambitionerna skilja sig stort internationellt. Detta påverkar också kostnaden för industrin att ställa om. Eftersom EU har bland de mest ambitiösa utsläppsminskningmålen internationellt påverkas konkurrenskraften för EU:s industri. Med detta uppstår en risk att industrin förflyttas utanför EU för att sänka sina kostnader, vilket kallas för koldioxidläckage.

För att nå klimatmålen och målen i Parisavtalet måste priset för att släppa ut koldioxid öka kraftigt, vilket ökar risken för koldioxidläckage. Istället för att öka den fria tilldelningen för att korrigera detta, presenterar kommissionen därför ett nytt verktyg som benämns koldioxidjusteringsmekanismen.

För Centerpartiet är det viktigt att förslaget är utformat för att vara förenligt med Världshandelsorganisationens (WTO) regelverk, genom transparanta processer som minskar risk för protektionism. Vi vill att förslaget ska vara utformat för att hålla den administrativa bördan så låg som möjligt, särskilt för små och medelstora företag. Vi vill se en koldioxidjusteringsmekanism som minskar risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och ökar ambitionerna för utsläppsminskning såväl i EU som internationellt. Mekanismen ska också stärka konkurrenskraften för de aktörer som väljer att gå före i omställningen. En stegvis introduktion av

koldioxidjusteringsmekanismen till ett begränsat antal sektorer är önskvärt, där det finns störst risk för koldioxidläckage, samt varor där värdekedjorna är förhållandevis enkla.

Förbättrad och utvidgad klimatkompensation

Klimatkompensation kan bli ett viktigt verktyg för att nå klimatmålen inom aktiviteter där utsläppen kan vara svåra att minska på annat sätt. För Centerpartiet är utgångspunkten att individer och företag alltid i första hand, och så långt som möjligt, ska verka för att förebygga nya utsläpp. För utsläpp som är oundvikliga anser vi att klimatkompensation är ett bra verktyg jämfört med status quo. Klimatkompensation är därmed ett av många verktyg som behövs för att nå målet om nettonollutsläpp i Sverige till 2045.

För ett svenskt företag som idag vill börja klimatkompensera kan det vara svårt att veta hur man bör beräkna sina utsläpp, hur man tar reda på om ett klimatkompensationsprojekt är effektivt och socialt hållbart och hur man bör kommunicera denna satsning till sina kunder på ett rättvisande sätt. För svenska konsumenter kan det vara svårt att veta vilka klimatkompenserade produkter och tjänster som håller hög kvalitet.

Centerpartiet vill uppmuntra fler företag och privatpersoner att klimatkompensera för sina oundvikliga utsläpp och samtidigt säkra att klimatkompensationsprojekten är effektiva. Vi vill underlätta för konsumenter som vill köpa klimatkompenserade produkter och tjänster att fatta välinformerade beslut. Vi anser därför att relevanta myndigheter bör bistå företagen att beräkna sina utsläpp, både direkta och indirekta, på ett sätt som är förenligt med internationell standard.

Myndigheter bör därtill ta fram tydliga rekommendationer och standarder som kan vägleda företagen att välja klimatkompensationsprojekt. Rekommendationerna bör dels beskriva vilka krav projekten ska leva upp till och dels vilka oberoende tredjeparts-kontrollanter som är pålitliga.

Vi vill vidare göra det enklare för dig som konsument att göra bra val genom att ta fram en harmoniserad märkning för produkter och tjänster som är klimatkompenserade utifrån ovan ställda krav. En märkning som intygar klimatkompensationens kvalitet skulle alltså både hjälpa konsumenter att fatta välinformerade beslut och uppmuntra företag att investera i klimatkompensation av hög kvalitet.

Likt avsaknaden av en märkning innebär bristen på statlig vägledning kring kommunikation svårigheter för såväl konsumenter som företag. Eftersom olika företag använder olika beskrivningar av klimatkompensation kan det vara svårt för konsumenter att utvärdera olika påståenden såsom vad en klimatneutral eller klimatpositiv vara eller tjänst egentligen innebär. Bättre vägledning skulle därmed hjälpa konsumenter att göra kloka val och öka tryggheten för företagen.

För att skapa nya incitament för klimatkompensation vill Centerpartiet också utreda utökad avdragsrätt för företag som investerar i klimatkompensation som lever upp till svenska myndigheters rekommendationer. Idag är investeringar i klimatkompensation endast avdragsgilla för företag om de syns i deras marknadsföring. Det finns andra drivkrafter och nyttor med att klimatkompensera, som inte alltid är kopplade till marknadsföring. Vi vill därför utöka avdragsrätten till alla företag även om utgiften inte är direkt kopplad till marknadsföring. Avdragsrätten blir med vårt förslag ett icke-tvingande sätt att uppmuntra företag att investera i projekt av hög kvalitet. Det gynnar seriösa klimat-

kompensationsprojekt, deras samarbetspartners på plats och planeten. Genom att ställa högre krav och skapa bättre incitament kan Sverige bli ett föredöme vad gäller klimatkompensation. Det är bra för företagen, för konsumenterna och för planeten.

Gör offentlig upphandling till ett verktyg i omställningen

Offentlig upphandling behöver bli ett bättre och mer kraftfullt verktyg för att åstadkomma lägre klimatutsläpp. De miljö- och klimatmål som det offentliga sätter ska också rimligtvis implementeras i den egna verksamheten. Detta kan möjliggöras genom förstärkta informationsinsatser, fortsatt arbete med upphandlingskriterier och genom att införa grundläggande hållbarhetskrav i lagen om offentlig upphandling.

Upphandlingsmyndigheten har tagit fram olika krav som det offentliga kan använda sig av för att ställa tuffare miljökrav. De finns olika ambitionsnivåer och de är frivilliga att använda. På den statliga nivån är det dock lämpligt att ett lägsta golv i form av de baskrav som kan ställas också ställs. Målet bör också vara att andelen avancerade och spjutspetskrav ökar.

Som exempel står Trafikverket för en mycket stor del av den svenska användningen av betong och cement. Det finns ny teknik som här kan minska utsläppen kraftigt, men den är något dyrare, vilket gör att den inte köps in. Utan efterfrågan förblir kostnaderna högre och tekniken utvecklas inte i samma grad. Staten bör därför ta ansvar för att bidra till att pressa priser och utveckla tekniken för mer klimatsmart cement.

Fler produkter ska få klimاتمärkning

Centerpartiet betraktar konsumentmakten som en viktig kraft för att driva omställningen. Vi är övertygade om att fler människor vill göra hållbara val, och anser att det idag saknas information i form av klimatdeklarationer för en bred skara produkter och tjänster. Genom att märka produkter styrs inte bara konsumtion, utan också innovation och produktutveckling mot mer klimatsmarta alternativ. Det betyder också att fler produkter och tjänster behöver beräkna sina utsläpp, som är en viktig statistisk grund för att beräkna de konsumtionsbaserade utsläppen. För Centerpartiet är det samtidigt viktigt att väga fördelarna med märkningar och deklarerationer mot den administrativa börda det kan innebära, och därför bör varje krav på liknande märkning prövas utifrån dessa förutsättningar.

Centerpartiet har redan genomfört en rad reformer för att förbättra informationen om produkters hållbarhet. På nationell nivå har vi förhandlat fram obligatoriska klimatdeklarationer av byggnader, drivmedel samt information om bilars klimatpåverkan vid nybilsköp. På EU-nivå har Centerpartiet länge varit drivande för att ekodesigndirektivet ska breddas för att inkludera fler produktgrupper. När Centerpartiet förhandlade om Europaparlamentets position till den gröna given var konsumentmakten en viktig aspekt och vi såg till att efterfråga mer transparent, jämförbar och harmoniserad produktinformation, samt märkning av produkters hållbarhet. Centerpartiet kommer också vara drivande för ett bättre system när det gäller koldioxidmärkning av energi på EU-nivå.

Konsumentmakten är också av stor roll för att minska utsläppen i livsmedelssektorn och Centerpartiet vill stärka individernas möjlighet till medvetna val i mataffären. Vi vill därför se en klimatmärkning av livsmedel likt näringsdeklarationerna, samt förbättrad ursprungsmärkning. Klimatmärkningen bör omfatta såväl importerade som inhemskt producerade livsmedel och utsläppen ska beräknas ur ett livscykelperspektiv.

Gör det billigare och enklare att investera hållbart

Omställningen kommer att kräva stora investeringar i helt nya tekniker, material, system, tjänster, transportlösningar, sätt att bygga och mer därtill. Då är det viktigare att investeringar riktas mot det som är hållbart, och som kan bidra till efterlevnaden av klimatmålen. Centerpartiet vill göra gröna investeringar enklare och mer lönsamma. För att genomföra detta vill Centerpartiet bland annat införa ett liknande styrmedel som i Irland och Nederländerna, där företag som gör miljö- och klimatsmarta investeringar tillåts skriva av värdet på dessa investeringar snabbare, för att göra en investering mer intressant.

Tillståndsprocesserna måste också påskyndas, så att den gröna tekniken inte blir en pappersprodukt, utan kan göra faktisk nytta i verksamheterna. Tillståndsprocesserna präglas likväl av bristande rättssäkerhet, som skapar oförutsägbarhet för den som ansökt om tillstånd. Det riskerar att fördröja och försena omställningen. Miljöbalken ger möjlighet att ansöka om enbart ändring av en miljöfarlig verksamhet, så kallat ändringstillstånd. Att ändringstillstånd ska bli praxis i de fall det är tillämpligt skulle medföra kortare handläggningstider. Centerpartiet vill också minska antalet individuella prövningar av verksamheter, i de fall det är möjligt.

Sverige har fantastiska förutsättningar att leverera de gröna innovationer som världen efterfrågar i omställningen. Vi har en tradition av innovativa människor och företag, vi har en välutbildad befolkning och vi har stor trovärdighet inom grön teknik. När vi skapar och exporterar framtidens tekniker ger det inte bara fler jobb och företag här utan vi levererar klimatnytta som gör nytta långt bortom Sveriges gränser. Som exempel har tekniken som är under utveckling i norra Sverige för att tillverka fossilfritt stål, potentialen att minska de globala utsläppen med sju procent. Gröna innovationer kan alltså göra stor skillnad för klimatet samtidigt som det skapar exportintäkter till Sverige. Det är också en självklarhet att de exportfrämjande åtgärder som finns, exempelvis exportkrediter, ska gå i linje med Parisavtalet. Centerpartiet vill därtill att Sverige tar fram mål för export av miljövänlig teknik, som gynnar både Sverige och de länder som kan använda tekniken i sin omställning.

För att ytterligare öka Sveriges attraktivitet som innovationsland bör ett antal pristävlingar, likt den amerikanska stiftelsen X-prize, utlysas. X-Prize har i USA finansierat flera innovationer som syftar till att utveckla ett mer hållbart samhälle. Det offentliga utlyser en prissumma för den första som lyckas med en viss innovation till ett förutbestämt pris. Ett sätt att bidra till innovationskraft och investeringsvilja. Speciellt inom områden där det kan vara svårt att idag hitta motivation eller tydliga drivkrafter för marknaden att teknikutveckla.

Centerpartiet ställer sig i grunden positiv till taxonomiförordningen och det faktum att det nu tas fram standardiserade kriterier för hållbara investeringar i EU. Att undvika fragmenterade nationella regler på området är bra. Vi är däremot oroliga för den brist-

ande teknikneutraliteten i kommissionens förslag till delegerade akter kopplade till målen i förordningen. Vi är också kritiska till att kriterier ställs på enskilda aktörer eller aktiviteter, utan någon helhetssyn på omställningen i stort. Vi beklagar att kriterierna i många fall går långt längre än nuvarande lagstiftning, vilket gör att investeringsbehovet ökar och det riskerar att försena klimatomställningen, utan någon ytterligare miljö- och klimatnytta. Centerpartiet vill se att hållbarhetskriterierna i högre grad tar sin utgångspunkt i nuvarande regelverk. Därtill ser vi stora brister i den demokratiska förankringen. Att utesluta de lagstiftande institutionerna i det framtagande arbetet leder till ett demokratiskt underskott och ställer de aktörer som ska efterleva kraven utanför processen. Vi kommer i det fortsatta arbetet att följa processen och säkerställa att kraven utformas med större helhetssyn på omställningen.

Jämte hållbara investeringar är det minst lika viktigt att subventioner till fossila bränslen fasas ut så snart det är möjligt, så att utsläppen bär sina fulla miljökostnader. I vissa fall kan det vara nödvändigt att utfasningen av fossila subventioner går hand i hand med stöd för hållbara alternativ, så att inte priset för producent eller slutkunden blir oproportionerligt högt eller leder till alltför stora konkurrensnackdelar.

Centerpartiet har under de senaste åren arbetat hårt för att vässa de statliga stöden i form av Klimatklivet och Industriklivet. Vi anser att målbilden behöver vara tydlig, teknikneutralitet ska vägleda och kontrollmekanismer behövs för att säkerställa att skattebetalarnas pengar investeras i klimateffektiva projekt. Det är också viktigt att just framtidens tekniker som får stöd, Centerpartiet vill därför bredda satsningarna för att inkludera såväl vätgas som Carbon Capture and Utilisation (CCU).

Centerpartiets egna förslag ”det gröna avdraget” som infördes i januari 2021 visar redan på stor framgång. Det gröna avdraget innebär en skattereduktion för arbete och material vid installation av grön teknik. Det gäller installationer som omfattar energilagring, laddpunkter och solceller. Privatpersoner kan nu enklare vara med och bidra till omställningen genom att investera i teknik som stärker det egna hushållets hållbarhetsprofil. Centerpartiet vill fortsatt bredda det gröna avdraget för att inkludera en större bredd av grön teknik, för att påskynda omställningen. Vi vill inkludera investeringar i solvärme, energieffektiviseringsåtgärder, vattensnåla produkter, smarta hem-applikationer samt konvertering av bilar till gas eller etanol.

Oljepannor räknas inte som det vanligaste medlet för att värma hushåll i Sverige idag, men likväl räknar man att tiotusentalet pannor är kvar i drift, och inom industrin saknas statistiken helt. Takten för att byta ut pannorna är alldeles för långsam i förhållande till våra uppsatta miljö- och klimatmål. Centerpartiet anser därför att vi bör överväga införandet av en skrotningspremie för att snabbare fasa ut användning av oljepannor i såväl industri som för hushåll.

En effektiv grön skatteväxling

Att beskatta utsläpp av växthusgaser och miljöförstöring är viktigt för att klara av klimatomställningen. För att stärka svensk konkurrenskraft och bidra till fler jobb är det samtidigt viktigt att detta kombineras med sänkta skatter på jobb och företagande. Centerpartiet vill fortsätta växla höjda skatter på miljöförstöring mot sänkta skatter på jobb och företagande. Därför vill vi fasa ut alla nedsättningar som i dag finns av koldioxidskatten, men inte på bekostnad av branschens konkurrenskraft. En utfasning behöver därför gå

hand i hand med sänkta kostnader för branscher som påverkas, eller någon annan form av kompensation som hjälper till att ställa om. Det totala kostnadstrycket för branschen ska med andra ord inte höjas, men alla företag och branscher måste betala fullt pris för sina utsläpp.

De nuvarande miljöskatterna behöver likväl utvärderas i syfte att stärka miljöstyrningen och minska de delar som inte styr mot en mer miljövänlig konsumtion. De miljöskatter som i utvärderingar inte har någon, eller liten, miljöstyrande effekt bör antingen växlas mot bredare skattebaser eller göras om för att få en starkare miljö- och klimatstyrande effekt. Det bör även göras en grundlig översyn av skatter som kan motverka övergången till en mer cirkulär ekonomi.

Säkerställ en hållbar omställning av transportsektorn

Människors resande och transporter av varor har varit centralt för att bygga dagens samhälle. Det har berikat vår kultur och skapat det välstånd som vi idag åtnjuter. Att kunna transportera sig mellan olika delar av landet gör att arbetsmarknadsregionerna växer och jobb och företagande kan växa i hela landet. Samtidigt står transportsektorn för en tredjedel av de totala utsläppen av växthusgaser. Centerpartiet vill att vi ska fortsätta resa, utbyta idéer och varor med världens alla hörn, men då behöver transportsektorn också ställa om. Det pågår redan en snabb teknikutveckling som skapar stora möjligheter till mer hållbara transportmodeller, drivmedel och transportsystem där utsläppen och miljöpåverkan från transporterna minskar – men inte mobiliteten.

Digitalisering och automatisering skapar också helt nya förutsättningar med autonoma fordon och delningstjänster. För att minska miljöpåverkan men behålla mobilitet måste transporterna bli effektivare, vi behöver mer forskning och introduktion av ny teknik på marknaden. För att bryta beroendet av fossila bränslen och minska klimatutsläppen krävs många olika lösningar och tekniker med mer energieffektiva fordon, en ökad biodrivmedelsanvändning, fordon med nollutsläpp som drivs med grön el eller vätgas och bränsleceller, men också praktiska lösningar med bilpooler och smarta digitala mobilitets- och delningstjänster.

Centerpartiet vill skärpa den nationella politiken, så att vår nuvarande lagstiftning ligger i linje med transportsektorns utsläppsminskingsmål till 2030. Vi vill stärka kraven i bonus malus-systemet, så att det styr mot ett utbyte av fordonsparken till bilar med låga utsläpp. På sikt ska endast miljöbilar ingå i bonusdelen, och malusdelen bör successivt öka i takt med att den utsläppssnåla tekniken blir billigare och mer tillgänglig. Vi anser att biogasfordonet har en naturlig plats i miljöbilsdefinitionen, eftersom biogasen också bidrar till andra viktiga samhällsfördelar som ökad resurseffektivitet. När branschen kan presentera ett system där det på individuell nivå går att påvisa vad som tankas i varje enskild bil är vi öppna för att justera bonus malus-systemet utifrån de förutsättningarna.

Vidare vill vi att politiken i högre grad tar hänsyn till utsläppen från fordonet ur ett livscykelperspektiv eller ”well-to-wheel”. Att som idag endast räkna utsläppen ur avgasröret ger en missvisande bild av utsläppen från fordonssektorn, och ger inte den mest effektiva politiken för utbytet av fordonsparken.

Sverige är och ska vara en föregångare inom klimatpolitiken också för transportsektorn, men det är viktigt att våra styrmedel är samstämmiga med våra grannländer, för

att främja rättvis konkurrens och så att utbyggnaden av nödvändig infrastruktur går i samklang. Därför vill vi fokusera på effektiva styrmedel på EU-nivå, inte minst när det kommer till att skärpa nuvarande lagstiftning såsom koldioxidstandarder för transporter inom EU. Det minskar också risken för att utsläppen endast flyttas till andra medlemsländer genom "vattensängseffekten".

Att sträva efter utsläppsfria fordon är ett värdefullt mål, men vi kommer fortsatt behöva biodrivmedel som framställs på ett hållbart sätt för att minska utsläppen från transportsektorn i EU, sett till bilens normala livslängd. Vi vill därför synliggöra bränslets hållbarhetsegenskaper och att EU ställer rättvisande livscykelkrav på både fossila och förnybara bränslen, samt att bränslet ursprungsmärks vid pumpen. Vi vill att en energideklaration på personbilar vid nybilsförsäljning, i enlighet med klimathandlingsplanen, införs snarast.

Centerpartiet har sedan länge förespråkat ett system med reduktionsplikt som tvingar de som säljer drivmedel att årligen minska utsläppen med en viss procentsats genom inblandning av biodrivmedel. Det är positivt att en sådan reduktionsplikt införts och stärkts i samband med översynen. Reduktionsplikten behöver vara ambitiös, skapa förutsägbarhet och säkra att kvoterna sätts så de ligger i linje med målet om att utsläppen från transportsektorn ska minska med 70 procent till 2030. Att öka användningen av förnybara drivmedel som ersätter fossila bränslen i både personbilar, tunga transporter, flyg, sjöfart och arbetsmaskiner är oerhört angeläget. Centerpartiet vill vid reduktionspliktens nästa kontrollstation se över om en kvot bör införas för avancerade biodrivmedel. Detta skulle gynna produktion och användande av drivmedel med mycket låg klimatpåverkan och låg risk för förändrad markanvändning. Det är också av högsta vikt att de reduktionsplikter som införs, för såväl flyg som den befintliga vägtrafiken, inte blir ett tak för inblandningen. De aktörer som väljer att ha högre andel förnybart i sitt bränsle oavsett transportslag, ska premieras för det.

Att det nu också införs en reduktionsplikt för flyget är positivt, och något som Centerpartiet länge varit drivande för. Att ersätta en ineffektiv biljettskatt med styrmedel som på riktigt förmår minska utsläppen är ett viktigt steg i rätt riktning. Centerpartiet anser att det offentliga bör gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget. Det är särskilt angeläget eftersom statsflyget inte räknas i reduktionsplikten. En ökad användning av biojet bidrar också till att skynda på kostnadsminskningen.

Olika transportslag samverkar i hela transportarbetet och alla transportslag måste uppnå en högre klimateffektivitet. Även de riktigt tunga transporterna såsom sjöfart och järnväg behöver ställa om. För de tunga transporterna är reduktionsplikten en viktig del i arbetet att öka användningen av biodrivmedel. Ytterligare ett sätt att minska utsläppen från den tunga trafiken är att lastbilarna tankas med rena biodrivmedel. Fortsatt skattebefrielse på rena biodrivmedel är i nuläget avgörande för att dessa ska kunna konkurrera med fossila drivmedel. För den tunga trafiken som agerar i hård internationell konkurrens vill vi införa en möjlighet till bonusåterbäring för dem som kan visa att hälften av drivmedelsanvändningen under året varit förnybar. Förutom en ökad användning av biodrivmedel i de lastbilar som redan rullar på våra vägar vill vi också införa styrmedel som stärker incitamenten vid inköp av nya lastbilar. Därför föreslår vi förändringar i fordonsskatten för tunga fordon som i likhet med fordonsskatten på personbilar differentieras efter koldioxidutsläpp och transporteffektivitet. Centerpartiet vill dessutom införa en ökad avdragsrätt för inköp av de lastbilar som är mest klimateffektiva.

Sverige är omringat av vatten, och sjöfartssektorn är därför en betydande verksamhet för vårt land. Sjöfartssektorns utsläpp präglas starkt av internationella regelverk, vilket gör att nationella initiativ kommer ha en begränsad påverkan. Samtidigt är det viktigt att våra styrmedel är utformade så att användning av hållbara drivmedel ska löna sig mer än de fossila. Detta, i kombination med ett aktivt internationellt samarbete för minskade utsläpp, kan stärka sjöfartens klimat- och miljöstyrning. Centerpartiet vill också inkludera sjöfartssektorn i utsläppshandeln senast 2023, och kommer att vara drivande för detta inom kommande översyn av EU ETS. En översyn av energiskattdirektivet ska också göras, där Centerpartiet kommer arbeta för att regelverket får bättre miljö- och klimatstyrande effekt.

För arbetsmaskiner, särskilt i hårt konkurrensutsatta sektorer, kan det vara nyttigare med morötter än piskor. En viktig morot är klimatpremien för arbetsmaskiner. Centerpartiet vill att definitionen av vilka arbetsmaskiner som kan kvalificera sig för stöd ska breddas, för att inkludera arbetsmaskiner som kan framdrivas med alternativa, hållbara bränslen. Idag omfattar inte premien jord- och skogsbrukets arbetsmaskiner, då den begränsas till arbetsmaskiner som kan framdrivas av el eller bränsleceller. Med en bredare definition av vilka arbetsmaskiner som kvalificerar sig kan omställningen inom kategorin påskyndas.

Elektrifiering och laddningsinfrastruktur

För att nå målet om fossilfria transporter behövs resultatriktade incitament i kombination med riktade satsningar på flertalet tekniker och lösningar. Utöver ökad andel biodrivmedel är elektrifieringen viktig. Teknikutvecklingen av såväl batterier och bränsleceller går fort. Den utveckling vi ser på personbilssidan sprider sig även till sjöfarten och till den tunga trafiken. Centerpartiet vill därför att den nationella elektrifieringsstrategin ska inkludera satsningar på alternativa drivmedelsstationer i hela landet samt satsningar på forskning och demonstration av elvägar och elektrifiering av godstrafik och busstrafik.

Vi vill att det tas fram nationella mål för täthet av laddningsinfrastruktur i kombination med att det ska bli lättare och billigare att uppföra laddstationer nära hemmet. Arbetet med att förenkla uppförandet av laddpunkter inom samhälligheter och flerhusbostäder är fortsatt högst angeläget. Det finns idag flera regler kopplade till samfällighetsföreningar, som äger parkeringsplatser eller garage, som gör det svårt att bygga laddstolpar. Även om föreningen vill bygga laddstolpar, så är det inte säkert att det godkänns, då en ny så kallad förrättning kan behöva ske hos Lantmäteriet, något som kan bli dyrt. Genom att skapa möjlighet för undantag på det här området och att föreningen själv ska få bestämma, skulle det bli betydligt lättare. Vi vill göra det enklare att göra undantag, eller helt slopa kravet på att uppföra en ny förrättning som fördyrar och försvårar processen.

Takten för att uppföra laddningspunkter för de tunga transporterna går långsammare än för personbilarna, samtidigt som ett ökat utbud av elektrifierade tunga fordon börjar komma på plats. Betalningsviljan är samtidigt låg, då det är färre som ska nyttja dessa fordon, samt att det är större investeringar per laddpunkt som krävs, då effekterna behöver vara större. Enligt EU-direktiven på området ska nätföretag inte äga, utveckla, förvalta eller driva laddningspunkter för elfordon utom för eget bruk. Däremot ges viss möjlighet till undantag från huvudregeln, förutsatt att särskilda villkor är uppfyllda.

Centerpartiet anser att det vore klokt att utnyttja alla tillämpbara undantag för att snabbt få på plats en utbyggd infrastruktur och snabba på den gröna omställningen inom den tunga fordonsflottan.

Till detta vill vi se en nationell plan för uppförandet av tankstationer för bränslecellsfordon längs kritiska stråk där nyttjandegraden väntas bli hög. Slutligen kommer vi att vara drivande för att anta bindande mål för utbyggnad av ladd- och tankinfrastruktur i EU för alternativa bränslen inom den pågående översynen av AFID-direktivet.

Hållbara drivmedel

Även om de tekniska framstegen för att elektrifiera transportsektorn är viktiga kommer vi under lång tid behöva hållbara bränslen som fungerar i dagens motorer, eftersom beräkningar visar att bilar med förbränningsmotor kommer att köras långt in på 2030-talet. När andra länder i snabbare takt ställer om sin fordonsflotta kommer den samlade efterfrågan på biodrivmedel öka internationellt. Produktionen av hållbara drivmedel behöver därför öka. Här finns en enorm potentiell marknad för Sverige och de svenska gröna näringarna. Det kan förutom klimatnytta skapa nya jobbtillfällen och ökade resurser till landsbygden. Samtidigt importeras nära 90 procent av den totala användningen av biodrivmedel i Sverige. Det är inte rimligt när vi själva har så goda förutsättningar att producera biodrivmedel med hög klimatnytta.

På samma sätt som Sverige kan agera Europas gröna batteri genom att producera och sälja förnybar energi från våra fantastiska naturresurser kan vi göra skillnad inte bara i vårt eget land, utan även vår omvärld, både med tekniskt kunnande och via produktion av förnybara drivmedel. Centerpartiet vill därför öka Sveriges produktion av biodrivmedel. Vi vill göra det för klimatets skull, för att skapa nya gröna jobb och för att vi ska vara mindre beroende av importerade fossila bränslen. Att vi kan förse en större del av efterfrågan med inhemskt producerade biodrivmedel med hög klimatnytta ökar dessutom Sveriges motståndskraft. I takt med att andelen etanol, biodrivmedel och andra förnybara bränslen ökar kan det också bli aktuellt att beredskapslagra också dessa drivmedel. Vi vill ge ansvarig myndighet i uppdrag att beakta ett eventuellt behov av att inkludera etanol och biogas i beredskapslagringen av drivmedel.

Politiken för biodrivmedel i Sverige och EU är i huvudsak inriktad på att öka efterfrågan av biodrivmedel. För att fortsätta utfasningen av fossila drivmedel i transportsektorn behöver vi ett breddat fokus, med större incitament till ökad produktion. Centerpartiet vill ta ett helhetsgrepp om frågan hur Sverige kan utöka sin inhemska produktion av biodrivmedel genom att utreda ett drifts- eller produktionsstöd. Vi vill se satsning på forskning och nya produktionsanläggningar, att det utformas långsiktiga regler för finansiering, föreslå förenklade regelverk och snabbare tillståndsprocesser för att få igång nya projekt, att det tas fram en handlingsplan för hur Sverige på medellång sikt skulle kunna bli en exportör istället för nettoimportör av biodrivmedel och dessutom se över tillgången till biodrivmedel i händelse av krig eller kris.

Även om EU:s förnybarhetsdirektiv ställer krav på biodrivmedlets hållbarhet så är det skillnad mellan biodrivmedel och biodrivmedel. De svenska biodrivmedlen har väldigt låg risk för ändrad markanvändning. Man kan därför säga att de svenska biodrivmedlen har ett klimatmervärde ur ett livcykelperspektiv. I kommande översyn av förnybartdirektivet är det angeläget att de avancerade biodrivmedel, som exempelvis

kan tillverkas från restprodukter från skogsbruket, får hållbarhetskriterier som reflekterar dess nytta. Centerpartiet anser också att samma rapporteringsskyldighet som åläggs importörer av förnybara drivmedel ska göra sig gällande för de aktörer som importerar fossila drivmedel. Vidare är det angeläget vid den kommande översynen av energiskattedirektivet att ändra så att alternativa drivmedel beskattas som sin fossila motsvarighet sett till energiinnehåll snarare än volym, vilket skulle premiera användning av biodrivmedel med låg energitäthet.

Tillverkning och användning av biogas spelar en betydande roll i omställningen till ett fossilfritt samhälle och har många viktiga samhällsfördelar. Biogasen bidrar inte minst till ökad resurseffektivitet då tillverkningsprocessen i huvudsak nyttjar restprodukter. Såväl tillverkning som användning medför väldigt låga utsläpp, och den stora vinsten uppkommer då biogasen kan ersätta andra betydligt mer klimatskadliga drivmedel. Biogas som produceras i Sverige kan också bidra till en ökad självförsörjning av drivmedel, vilket ökar vår motståndskraft. Centerpartiet anser att biogasen kan och bör användas i fler tillämpningsområden, därför fokuserar vi på att riva hinder för och stödja såväl ökad produktion som användning av biogas genom att utveckla gröngasprincipen. Centerpartiet vill också se en skyndsam implementering av biogasmarknadsutredningens förslag, där den svenskproducerade biogasens samhälls-ekonomiska nyttor tydliggörs.

Vätgas – en multikompetent nyckel i omställningen

Med drastiskt sjunkande produktionskostnader för grön el är det inte energin som sätter begränsningarna framöver. Det skapar istället fantastiska möjligheter att fortsätta utveckla vårt energisystem där energiresurser tas till vara för att skapa tillväxt och minska utsläppen. En viktig del i ett sådant system är vätgas och vätgasteknologi. Vätgas är en energibärare med många tillämpningsområden eftersom den går att lagra, transportera och tillhandahåller energi. Vätgas gör det möjligt att integrera stora mängder förnybar elproduktion på ett kostnadseffektivt sätt genom energilagring, systembalansering liksom att minska kapacitetsutmaningarna och sårbarheten i elsystemet. Vätgas kan också användas i industriprocesser för att ersätta fossila insatsvaror.

Genom att lagra förnybar el vid när det finns ett överskott kan den i ett nästa steg användas för att ersätta fossil energi inom industrin eller i våra tunga transporter. Områden där det annars kan vara svårt att minska fossilberoendet på ett kostnadseffektivt sätt. Vätgas har därmed möjlighet att rita om landskapet för hur vi framställer och använder energi på ett klimatsmart sätt. Men för att vätgas ska kunna bli en integrerad del i hur vi når klimatmålen behövs en plan och verkkningsfulla åtgärder för Sverige. Därför vill Centerpartiet se en riktad satsning på vätgasinvesteringar inom Industriklivet.

Ett förnybart, robust och konkurrenskraftigt energisystem

Energisektorn står för en betydande del av utsläppen internationellt, även om svensk elenergiproduktion har låga utsläpp. När EU ska förhandla villkoren i klimatpaketet Fit for 55 är energiproduktionens klimatpåverkan därför en betydande del. Centerpartiet

kommer i dessa förhandlingar vara drivande för att energieffektiviseringsmålet ska uppgå till 50 procent effektivare användning till 2030, och att målet för andel förnybar energiproduktion ska fastställas till 50 procent till 2030.

För att påskynda utsläppsminskningstakten för energisektorn vill Centerpartiet också öka produktens koldioxidtransparens och kommer därför vara drivande för att EU ska införa krav på ursprungsgarantier för elproduktion på timbasis i stället för på årsbasis samt införa nya standarder för ursprungsredovisning för drivmedel och vätgas. Detta skapar en möjlighet till att bättre matcha utbud och efterfrågan av förnybar produktion, vilket kraftigt stimulerar utbyggnaden av förnybar energiproduktion, när allt fler konsumenter och industrier kommer vilja se hur mycket koldioxid deras inköp har resultat i.

På det nationella planet står Centerpartiet bakom energiöverenskommelsen som slöts 2016. Även om några partier har hoppat av sedan dess, utgör den en stabil grund och är ett viktigt verktyg för svensk energipolitik. Energiöverenskommelsen skapar de trygga och långsiktiga förutsättningar som behövs i samband med de stora investeringar som kommer att behöva göras för att möta den väntade energiefterfrågan. Det finns dock ett tydligt behov av reformer. Centerpartiet är därför, och har hela tiden varit, redo för blocköverskridande diskussioner för att tackla de utmaningar vi står inför i energipolitiken.

Sverige har länge haft en stabil efterfrågan på elenergi, men med den pågående omställningen väntas elenergibehovet öka kraftigt. Centerpartiet anser därför att det är viktigt att planera för en ökad efterfrågan. Vi vill att det tas fram ett planeringsmål för att elsystemet år 2040 ska kunna inrymma minst 300 TWh utan kapacitetsproblem. För närvarande har vi på årsbasis ett överskott av elenergi som exporteras, men inom landet har vi problem att få den stora mängd el som produceras i norr till söder, där de flesta av användarna finns. Överföringsförmågan i våra nät är inte tillräcklig och elen når inte dit den behövs. Att det finns tillräckligt med elenergi när den behövs, där den behövs, är en förutsättning för både näringslivet och den gröna omställningen. Centerpartiet vill därför ge Svenska kraftnät i uppdrag att ansvara för den långsiktiga leveranssäkerheten i elsystemet.

Vår svenska kraftproduktion utgår idag från en hög grad av centraliserad elproduktion med fokus på distribution till slutkund via stamnät, regionnät och lokalnät. Denna modell håller delvis på att ritas om, vilket har flera fördelar. För att möta en ökad elenergiefterfrågan räcker det inte med att bygga ny storskalig elproduktion, som kärnkraft. Detta eftersom det ofta rör sig om flaskhalsar i näten in till städerna och brist på elproduktion lokalt. Vi behöver istället öka den lokala kraftproduktionen, stärka överföringskapaciteten samt korta tillståndsprocesserna för nya ledningar och för nya produktionsanläggningar.

Sverige har god tillgång till stora mängder vind-, vatten- och biokraft som förser oss med el, energi och bränslen med låg klimatpåverkan. Bioenergin är redan idag den största energikällan och potentialen att utöka är hög, både i stor och liten skala. Det finns goda förutsättningar för ett helt förnybart elsystem, vilket också gör oss oberoende av oroliga förändringar på världsmarknaden eller i omvärlden som blir påtagliga, inte minst under kris.

Med en ökad andel väderberoende energikällor ökar också behovet av mer flexibel elanvändning och med större användarflexibilitet för att sänka effektuttaget under vissa perioder. Då är det viktigt att det ska löna sig att planera sin elanvändning. Genom en mer flexibel elskatt som varierar beroende på efterfrågan kan belastningen minskas när

trycket är som hårdast och skapa nya affärsmöjligheter för lagring när efterfrågan är låg. Smarta, och uppkopplade, apparater och smarta elnät kan också öka användarflexibiliteten och avlasta elnätet. Centerpartiet vill möjliggöra nya affärsmodeller och användning av el när den är billig. Som konsument ska det vara möjligt att bidra till en systemtjänst som är positiv för elnätet, till exempel genom att ladda din elbil vid tidpunkter med stora överskott och på så sätt få betalt för det. För att uppnå detta vill vi att samtliga kunders elförbrukning ska mätas och debiteras per timme som högsta enhet. Vi vill även att elskatten ska bli flexibel genom att den läggs procentuellt på fakturan, istället för som en fast avgift i ören/kWh. Fördelarna av en ökad användarflexibilitet uppkommer främst på systemnivå i elnätet och i samhällsekonomiska möjligheter till utökade etableringar. Vårt mål är att de vinsterna också ska komma kunderna till del i högre grad.

De väderberoende energikällorna ställer likväl krav på nya tekniska lösningar då elpriserna blir känsligare för upp- och nergångar, där priser kan fluktuera lika hastigt som vindstyrkan eller solstrålarnas intensitet. Förnybar energiproduktion skalar inte mot ett användarbehov, vilket kan skapa perioder av såväl överskott som underskott i förhållande till efterfrågan. Därför behövs mellan- och långsiktig energilagring och effektutjämning i omställningen till alltmer väderberoende energikällor. Mellanlagring är viktigt för att effektutjämna och vid längre lagring kan exempelvis solens strålar ge energi under det mörkare vinterhalvåret. Centerpartiet vill utreda behovet av kostnads-effektiv mellan- och långsiktig energilagring.

Runt om i Sverige finns ett stort antal reservgeneratorer. Det kan vara sjukhus, skolor och andra offentliga verksamheter som har olika typer av reservkraft i händelse av strömavbrott, men även industrier och andra privata verksamheter. Dessa måste kontinuerligt testköras för att få fortsätta användas. Samtidigt vet vi att vid några få tillfällen per år kan elsystemet vara mer ansträngt. Om dessa generatorer skulle köras under just dessa tillfällen skulle det för systemet vara extremt gynnsamt. Utsläppen ökar inte, eftersom utrustningen ändå måste testköras, men systemnyttan är stor, då de stöttar systemet vid rätt tillfällen, istället för att köras på måfå. Det är därför klokt att Svenska kraftnät får i uppgift att inventera tillgången på reservgeneratorer samt utveckla system för hur dessa ska kunna integreras i exempelvis störningsreserven.

Det är olyckligt att försvarsmakten och luftfartsverket i flera fall sätter stopp för utbyggnad av förnybar elproduktion, särskilt eftersom tekniska lösningar finns tillgängliga för att tillmötesgå anledningar till att projekten hindras. Centerpartiet vill hellre se att krav ställs på den teknik som används, istället för förbud och tungrodda utredningar. Vi vill också se en förbättrad samexistens mellan Försvarsmaktens intressen och den förnybara energiproduktionen. Vi vill att Sverige ska inhämta goda exempel från andra länder som på ett bättre sätt uppnått en god samexistens på samma geografiska område.

Solenergi

Regelverken för småskalig energiproduktion är förlegade och motsvarar inte utvecklingen på marknaden. Vi tycker att det måste bli enklare att göra rätt. För att öka den närproducerade elproduktionen vill Centerpartiet bland annat slopa skatten för egenanvändning av solceller, samt att du ska ha möjlighet till skatteavdrag om du är bosatt i en lägenhet men andelsägare i en mikroproduktionsanläggning, något som idag inte är möjligt. Vi vill se förtydligande i ellagen så att samma regler gäller för alla, med slopat krav på att betala inmatningsabonnemang för nettoproducenter så att fler kan tänka sig

att skala upp sin solelproduktion. Det ska också gå att dela el mellan fastigheter utan nätkoncession genom mikronät.

Vindkraft

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Myndigheterna konstaterar att den landbaserade vindkraftsproduktionen bör öka från ca 25 till 80 TWh fram till 2040. Det motsvarar halva Sveriges elproduktion. Strategin syftar också till att tydliggöra lämpliga områden för vindkraft. Ett problem i detta arbete är att kommunernas vindkraftsplaner ofta är gamla, i vissa fall 10 år gamla. De tidigare vindkraftsplanerna upprättades med statligt stöd för vindkraftplanering som infördes av alliansregeringen 2007 och utnyttjades av 212 kommuner. Ett nytt statligt stöd till kommunerna så att de får stöd med att uppdatera sina äldre vindkraftsplaner bör införas.

För att minska ljusföroreningar från vindkraftverken finns tekniska lösningar, såsom radar teknik kallad Obstacle Collision Avoidance System (OCAS), som möjliggör för ljuset att vara avstängt vid de tillfällen då inga flygplan finns i närheten. För att använda OCAS-tekniken måste undantag sökas från Transportstyrelsens regler. I de fall där undantag har sökts har Transportstyrelsen lämnat avslag, då Försvarsmakten inte bedömer att OCAS-tekniken kan garantera tillräcklig flygsäkerhet. För att främja acceptansen för vindkraftverken är det viktigt att tekniska lösningar ska tillämpas om de lokala förutsättningarna finns. Centerpartiet bedömer att det måste finnas en större flexibilitet bland berörda myndigheter, och det ska vara enklare att ställa krav på teknik för att åtgärda problem eller begränsningar med de förnybara energislagen genom så kallade villkorade tillstånd.

Kraftvärme

Kraftvärmerna är och kommer fortsatt vara en fantastisk tillgång i Sveriges energisystem. Det är ett stabilt och reglerbart kraftslag som kompletterar den variabla sol- och vindenergin. Centerpartiet vill se en sammanhållen strategi för att stärka konkurrenskraften för kraftvärmerna, som också syftar till att fasa ut den sista fossila andelen och främja användning av biogas i produktionen. För Centerpartiet är det likaså viktigt att våra miljöskatter har som syfte att bidra till genomförandet av våra miljö- och klimatmål. Därför är det viktigt att skatterna är formulerade på ett sätt så att de når eftersträvad effekt. Vi anser att det finns skäl att utvärdera avfallförbränningskattens effekter och vill undersöka möjliga ändringar i regelverket. Vi vill se en översyn av gällande lagstiftning, för att säkerställa att den styr mot ökad materialåtervinning och mindre andel fossila källor.

För att fasa ut den sista fossiloljeanvändningen i fjärrvärmesektorn, industrin och uppvärmning av fastigheter kan bioolja bli ett viktigt alternativ. Den energi- och koldioxidskatt som infördes för bland annat RME-olja har inneburit att det fossila alternativet blivit mer kostnadseffektivt, och pågående bränslebyten har stoppats i fjärrvärmeverk. Detta går tvärt emot omställningen mot hållbara, fossilfria alternativ som måste göras inom alla samhällssektorer för att nå våra klimatmål. Det innebär också att vi skapat ekonomiska incitament för att minska elproduktionen i kraftvärmeverk, för att prioritera fjärrvärmeproduktion under vintertid, vilket förvärrar effekt-

balansen. Centerpartiet vill därför införa full energi- och koldioxidskattebefrielse för dessa biooljor.

Vattenkraft

Vattenkraften spelar en central roll för att Sverige ska uppnå målet om 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. Genom den nya lagstiftningen som Centerpartiet varit med och förhandlat har det skapats enklare regler och rimliga krav som förenar miljöåtgärder med långsiktig lönsamhet för vattenkraften, ökad produktion av förnybar el och fortsatt skydd för utveckling av infrastruktur, bostadsbyggande och gröna näringar. Det är nu viktigt att den nya lagstiftningen efterlevs såsom intentionerna från lagstiftarna var avsedda. Därför bör myndigheterna med utgångspunkt i principerna i den nya lagstiftningen se över alla relevanta regelverk och föreskrifter bland annat kring KMV-klassning, så att regelkrånglet minskar, miljöprövningarna blir mindre kostsamma och möjligheten att utveckla den förnybara elproduktionen får fullt genomslag.

De föreslagna åtgärdsprogrammen som nyligen presenterats skulle medföra mångmiljardbelopp för kommuner och enskilda. Det innebär för flera aktörer ett val mellan att riva upp eller vidta kostsamma åtgärder för att kunna fortsätta sin verksamhet. Även för lantbrukets del riskerar de föreslagna åtgärderna att bli mycket kostsamma, och går emot de av riksdagen beslutade målen för en svensk livsmedelsstrategi som säger att livsmedelsproduktionen ska öka och att konkurrenskraften och lönsamheten ska stärkas.

I ramdirektivet för vatten och tillhörande vägledningar på EU-nivå finns väl beskrivna processer för hur regelverket kring kraftigt modifierade vatten och undantag ska tillämpas. Svenska myndigheter gör dock i flera avseenden egna, och enligt Centerpartiet rent felaktiga, tolkningar av dessa processer. Vattenmyndigheterna nyttjar inte heller de möjligheter till undantag som ges, för att undvika att miljöanpassningarna ska leda till oproportionerligt höga kostnader i förhållande till den miljönytta som eftersträvas.

Miljöåtgärdernas kostnader och nyttor måste också bedömas platsspecifikt, för att säkerställa robusta samband mellan kostnader och mätbara parametrar. I åtgärdsplanerna gör vattenmyndigheten dock schablonmässiga och generaliserade antaganden, vilket både strider mot regelverket och riskerar att tvinga fram dyra och verkningslösa miljöåtgärder. I vissa fall kan åtgärderna till och med bli direkt kontraproduktiva.

När olika myndigheter gör olika tolkningar, eller inte lever upp till de politiska inriktningsbesluten krävs politiskt klagörandeledarskap. Centerpartiet kommer därför fortsatt att ta kampen för att miljöprövningarna är i linje med den politik som beslutades.

Arbetet med att reformera vattenlagstiftningen och vattenförvaltning behöver fortsätta och de principer som varit vägledande för de nya reglerna för vattenkraften, om minskat regelkrångel, respekt för äganderätt och effektiva miljöåtgärder med rimliga kostnader, bör få genomslag i vattenförvaltningen i sin helhet.

Elnätsreformer för en effektiv omställning

Ny teknik med batterier, vätgas och bränsleceller samt digitalisering ger nya förutsättningar och lösningar för effektivisering, energilagring, flexibel användning och smarta elnät. Vi kan skapa exportmöjligheter för teknik, kunnande och förnybar energi, samtidigt som vi tryggar vår och våra grannländers elförsörjning. Detta kommer kräva nät-

investeringar och utbyggd överföringskapacitet som ger större möjlighet att exportera el till våra grannländer. Att EU:s energimarknader integreras och effektiviseras skapar stora möjligheter. Export av förnybar el gör stor klimatnytta när den ersätter fossil produktion i andra länder. Med ökad överföringskapacitet har Sverige och hela Norden därför stor potential att bli Europas gröna batteri. Centerpartiet vill därför se ett mål om att EU:s elnät ska sammankopplas till 25 procent senast 2030.

Flaskhalsar i elnäten får inte bli en flaskhals för omställningen. Centerpartiet har länge förespråkat att våra lagar och regler ska vara i fas med teknikutvecklingen. Med tanke på de utmaningar som vårt elsystem står inför anser vi att vissa lagar behöver uppdateras för att möjliggöra kostnadseffektiva investeringar i elnätssystemet. Därför föreslår vi att ändra ellagen och reglermodellen för elnätsföretagen, för att möjliggöra för andra investeringar än traditionella nätinvesteringar. Vi ser ett behov av kompletterande incitament för exempelvis smarta tjänster såsom flexibilitetstjänster. Flexibilitetstjänster ökar elnätens kapacitet utan att investeringar görs i nät, där ledtiderna kan vara långa. Avvägningar kommer givetvis behöva göras för mest effektiva kort- och långsiktiga lösningar. Vad som blir styrande för elnätsbolagen vid beslut om investering är kostnadseffektivitet för samtliga kostnader. Kostnadseffektiva lösningar kan också minska kostnaden för kunden.

Flertalet utökade myndighetsuppdrag kommer bli viktiga för att säkerställa att elnätet står rustat inför en ökad elenergiefterfrågan. Centerpartiet vill ge Svenska kraftnät i uppdrag att i sin planering över elnätsutbyggnaden i högre grad ta höjd för möjligheter till expansion istället för att enbart utgå ifrån prognoser. Vi vill ge Svenska kraftnät i uppdrag att i högre grad överdimensionera de ledningsdragningar som görs, inte minst mot bakgrund av de långa ledtiderna för byggandet av ny nätkapacitet. En ökad efterfrågan på elenergi ställer också krav på att våra myndigheter har tydliga mål och tillräckliga verktyg för att kunna leverera på uppsatta mål. Svenska kraftnät har idag inte uppdrag att agera proaktivt när det kommer till nätutbyggnad, vilket vi vill ändra på. I omställningen behöver vi ligga steget före.

Att bygga ut elnätsinfrastrukturen kan ha stor påverkan på den fysiska miljön och kan påverka flertalet aktörer över region- och kommungränserna. Centerpartiet vill se en ökad lokal och regional samordning i planeringen av elnätsinfrastruktur, så att bebyggelsen genomförs på ett sätt som gagnar regionen som helhet, vilket kräver god lokal kunskap av området. Centerpartiet anser också att ersättningsnivåerna vid markinträng bör ses över. Vi anser att det behöver tas fram en ny modell som täcker markägarens reella förluster, som också leder till att planering av samhällsinfrastrukturen då baseras på hela den samhällsekonomiska kostnaden när mark tas i anspråk.

Enligt gällande reglering är kundkraften svag i förhållande till elnätsägaren, och incitamenten för att investera för att avhjälpa kapacitetsutmaningar är idag inte tillräckliga. I syfte att jämna ut denna ojämna balans anser Centerpartiet att det ska vara möjligt att nätkoncession kan bli framtagna vid grova brister i elnätsverksamheten. Ett sådant beslut bör ligga inom Energimarknadsinspektionens ansvarsområde. Vi anser att Energimarknadsinspektionen bör uppföra en kravlista, som kan användas för att pröva om nätkoncessionsinnehavaren genomfört sitt ansvar.

Det finns redan undantag från koncessionsplikt för en rad områden. Dessa undantag tillämpas dock inte på något systematiskt eller förutsägbart sätt. I regel anser Centerpartiet att undantag från krav på koncession ska tillämpas oftare. Om projektören vill välja att bekosta en större del av elnätsbyggnaden för att vinna tid, bör det vara möjligt, förutsatt att en miljöprovning för verksamhetsområdet är gjord.

Centerpartiet vill att överskottsproduktion från solceller ska kunna delas med grannen via mikronät, istället för att matas ut på det allmänna nätet. Mikronät stärker motståndskraften då ett mikronät som kan drivas i ö-drift fortsatt ger ström vid lokala elavbrott. Med ett klimat i förändring är det viktigt att säkra motståndskraften både i det allmänna nätet, men också genom fler mikronät, där strömförsörjningen förblir intakt.

Vidare har Centerpartiet länge varit drivande för att det ska bli möjligt att ladda elfordon via gatubelysningen. Detta har många fördelar, framförallt ur ett resursperspektiv. Eftersom elen redan är framdragen och eftersom det inte kräver att någon ytterligare yta tas i anspråk, är förslaget ett bra komplement till det pågående arbetet med att uppföra laddstolpar. Utvecklingen går redan mot att belysningsnätet blir multifunktionellt, och även om ett sådant nät inte är ett rent belysningsnät, är det lämpligt med ett undantag som främjar utnyttjande av befintlig infrastruktur.

En tredje kabel till Gotland

Gotland har sedan lång tid varit beroende av kablar från fastlandet för sin elförsörjning samtidigt har Gotland under de senaste åren upplevt en allt osäkrare elförsörjning, med allt fler totalavbrott. Detta är hämmande för öns utveckling, både för pågående verksamheter, utökning av befintliga verksamheter och för nya etableringar. Behovet av en stabil elförsörjning är väldigt påtagligt hos alla, det är en grundförutsättning för alla landsändar och inte minst en förutsättning för att den tunga industri som finns på Gotland ska kunna ställa om och bli klimatneutral.

Gotland var lovade en tredje elkabel sedan Svenska kraftnät tog ett inriktningsbeslut 2009 om att genomföra 1 000 MW överföringskapacitet till ön. Därmed skulle det sista länet kunna anslutas till stamnätet. Under 2017 avbröts dock detta arbete när Svenska kraftnät meddelade att projektet med Gotlandskabeln avslutades. Gotland har goda naturliga förutsättningar för vindkraft och solkraft. Sedan lång tid är det stopp med utökad anslutning av storskalig förnyelsebar energiproduktion, eftersom de befintliga kablarna är fulla.

Svenska kraftnät fick i sitt regleringsbrev för 2020 uppdraget att utvärdera hur Gotlands elförsörjning ska kunna tryggas. Slutsatsen är att en tredje elkabel behövs. Enligt Svenska kraftnät kan dock en kabel bli aktuell först 2030. Centerpartiet anser att det är oacceptabelt att det ska dröja ytterligare ett decennium innan Gotlands elförsörjning är tryggad. Regeringen bör därför ge Svenska kraftnät i uppdrag att sätta igång arbetet med en tredje elkabel omgående.

Klimatsmarta bostäder

Klimatfrågan driver på tekniska framsteg inom byggsektorn, och här måste politiken följa med utvecklingen. Medvetenheten om byggnadssektorns utmaningar är stor i branschen, men mycket arbete återstår för att ställa om hela byggsektorn och nå nettollutsläpp. För Centerpartiet är det en självklarhet att Sverige ska vara världsledande när det gäller klimatsmart byggande. Ett bra klimatskal är en förutsättning för att klara klimatmålen i framtiden, då ett hus ska stå under en mycket lång tid. De bostäder som redan byggts behöver också renoveras klokt och energianvändningen minska.

Styrmedel och beslutad politik måste i praktiken leda till utsläppsminskningar och tydliga resultat för mer hållbart byggande. Det finns därmed anledning att se över beslutad politik som inte leder till väntat utfall. Energideklarationerna för byggnader har visat sig skapa en oproportionerlig administrativ börda i förhållande till det mervärde som de väntades generera. Därför vill Centerpartiet ge Energimyndigheten i uppdrag att utvärdera hur energideklarationerna kan utformas för att göra bättre nytta, att bidra mot energieffektivisering på riktigt och skapa mervärde för fastighetsägaren.

Sverige behöver också vara i framkant när det gäller att planera hållbart. Med klimatförändringarna kommer våra hus och fastigheter att utsättas för nya prövningar. Även våra byggnader behöver anpassas till ett förändrat klimat. Större krav kommer också att ställas på dagvattenhantering, energieffektivitet, hållbar mobilitet med mera. Ambitiösa klimatmål för Sverige som helhet behöver avspegla sig i bostadsbyggandet. Takytor bör betraktas som en strategisk resurs för energiproduktion, dagvattenhantering och ekosystemtjänster. Skäl finns också att införa krav på byggnaders klimatpåverkan som successivt minskar utsläppen från bostadsbyggandet, och styr mot målet om klimatneutralitet.

Centerpartiet vill vidare se fler insatser för att öka byggandet i trä. När klimatkrav och regelverk utformas är det samtidigt viktigt att bejaka ett visst mått av teknikneutralitet. Allt kan inte byggas i trä, därför måste allt byggande, oavsett material, vara en del av den gröna omställning som hela samhället måste genomföra. Mer om Centerpartiets förslag till hållbart byggande och klimatsmarta bostäder går att läsa i Centerpartiets motion Bostäder och grönt samhällsbyggande.

Omställningen i de gröna näringarna

Klimatförändringarna kan innebära stora produktionsbortfall för bönderna. Därför vill vi se mer av klimatinvesteringar i lantbruket. Det behövs kraftfulla och långsiktiga åtgärder, exempelvis när det gäller vattentillgång, för att säkra och öka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion.

En stor del av Sveriges klimatarbete görs redan dagligen av Sveriges dryga 330 000 skogsägare. Skogsägarnas långsiktiga och hållbara brukande, ofta över flera generationer, är viktiga för den svenska skogens välmående och är grunden för att den växer och årligen binder tiotals miljoner ton koldioxid. Skogen och bioekonomin, det vill säga den cirkulära ekonomin som baseras på förnybara råvaror, spelar en viktig roll för att vi ska nå våra klimatmål. Utan en aktivt brukad skog kan vi inte ersätta produkter av fossila råvaror med produkter från förnybara källor. Dessutom kommer ett fortsatt långsiktigt upptag av koldioxid i brukad skog och mark vara ett viktigt komplement för att nå målen om klimatneutralitet, även om det viktigaste verktyget för att nå klimatneutralitet alltid kommer vara att fasa ut fossil energi och fossila råvaror.

För att säkerställa stabila, långvariga och klimateffektiva naturliga kolsänkor över tid och för att realisera skogens potential att ersätta fossila material behövs ökad tillväxt i Sveriges skogar, vilket kräver stärkt konkurrenskraft. Även förutsägbarhet från staten angående ägande- och brukanderätt och regelverk är centralt, liksom en förbättrad samverkan mellan skogliga intressenter.

Sverige bör ha som mål att realisera den potential som finns, nämligen att öka tillväxten i Sveriges skogar med 20 procent fram till 2050, jämfört med i dag. Skulle den

potentialen realiseras möjliggör det en ökad koldioxidinbindning på tiotals miljoner ton per år och möjligheten att i stor skala fasa ut fossila råvaror, fossila bränslen och fossil energi. Det innebär dessutom nya jobbtillfällen inom bioekonomin i hela landet. Det gör skillnad för klimatet och för aktörer genom hela värdekedjan.

Alla delar av bioekonomi, från den enskilda skogsägaren till biodrivmedelsproducenten, behöver ständigt arbeta för att bli mer hållbar och innovativ. Det kräver långsiktiga spelregler för alla som ingår i bioekonomikedjan, från skogsägare till industri. Det kräver även långsiktighet för forskning och produktutveckling för allt från biodrivmedel och plastsubstitution till textilier och träbyggnation, samt, frihet att själv bestämma över vad som sker med råvara och restprodukter. Vi vill därför öka den statliga finansieringen av forskning och utveckling i den växande bioekonomin, och vi kommer ständigt, på alla nivåer, arbeta för att marknaden ska verka fritt inom de antagna spelreglerna.

Centerpartiet vill se ett fossilfritt jordbruk och skogsbruk. Vi vill stödja den pågående omställningen, och ge de gröna näringarna rätt ekonomiska förutsättningar för att bli fossilfria. Centerpartiets motion Hållbara gröna och blå näringar samlar Centerpartiets politik på detta område.

Rickard Nordin (C)

Magnus Ek (C)

Ulrika Heie (C)

Peter Helander (C)

Ola Johansson (C)

Mikael Larsson (C)

Anders Åkesson (C)

Kristina Yngwe (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Helena Lindahl (C)

Daniel Bäckström (C)